ՊԱՏՄԱՆԻՔ

Տարեկան դին Կ. Պոլսոյ հմր. 10 Մէջ.
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամս. » Կ. Պոլսոյ » 5 »
» » Գաւառաց » 6 »
Օտար երկիրներու » 21/2 Լիրա
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ, երկու անգամի համար 2 ղրուշ է. աւելի անգամներու համար պատ սակարկութիւն կը լինի։
Մէջն մի թիւ 40 փարա արժէ։

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՆՐԱՊԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՏՄԱՆԻՔ

Գուրս դնուցած լրագրոյ ճանրու ծախքը Խմբագրութեան վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն Խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի, Գալաթիա Սանասարեանց Ճատաէսի թիւ 198, Նօրօ խան, Մատիսի գրասենեակը։
Ճանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։
Չտպուած նամակ, յօդուած, նկար ետ չեն տրուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 2 գեկտ.

Տէյլի Նիւս կը ծանուցանէ թէ տէրութիւնք մատաղիր են Տուլչինոյ մը-նացող Իսլամաց ապահովութիւնն երաշխաւորելու համար բրոթոգոլի ձեւով յաւելուած մ'ընել Պերլինի դաշնագրին վրայ։

Տէյլի Թէլէկրաֆ կը ծանուցանէ թէ Ադրիական ծովը գտնուող Ռուսական և Անգղիական նաւախումբերը ձմեռը Պիրէոնի նաւահանգիստը պիտի անցուցանեն։

Փարիզ 2 դեկտ.

Երեսփոխանաց ժողովին մէջ արտաքին գործոց նախարար Պ. Պարթէլէմի Սէնթ-Իլէր հարցման մը պատասխանելով՝ ըսաւ թէ Եւրոպական ներդաշնակութիւնը՝ Գաղղիոյ մասնակցութեամբ՝ լաւագոյն երաշխաւորութիւնն է խաղաղութեան, և թէ ամեն ջանք այս նպատակին ուղղեալ են։ «Եւրոպա, ըսաւ նախարարը, կը խնդրէ Յունաստանէն որ պատերազմը չսկսի, որովհետեւ Պերլինի վեհաժողովը զԵւրոպա իրը միջնորդ կարգած է ընդ մէջ Յունաստանի և Թուրքիոյ։» Սոյն առենաբանութենէն յետոյ ժողովը 17ի դէմ 307 քուէով վստահութիւն յայտնեց նախարարութեան վրայ։

Պուքրէշ 2 դեկտ.

Տիմէդրի Կիքա իշխանը ծերակուտի ժողովին նախագահ ընտրուեցաւ նախորդ դիւանին հետ։

Այս տողերս հասած հեռագիրք

Պոսղիշ 3 դեկտ.

Սէյմուր ծովապետը միացեալ նաւատորմին լուծումը ծանոյց իւր պաշտօնակցաց։

Նաւախումբք վաղը պիտի մեկնին։

Փարիզ 3 դեկտ.

Թուրքիոյ դեսպան Էսատ պէյ այսօր փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Պ. Պարթէլէմի Սէնթ-Իլէրի։

Լոնտրա 3 դեկտ.

Անգղ. Քօնս.	99 3/16
Օսմ. »	12 3/4
Փոխ. 1865	15 1/4
» 1869	14 7/8
» 1871	71 1/4
» 1872	20 1/2
» 1873	13 3/4
» 1877	83 1/8
Պանք Օթօման	12
Ռուս. փոխ. 73ի	89 1/8
Եգիպտ. միացեալ	67 5/8
» արտօնաւոր	93 1/2
Տայրա Սանիէ	74 7/8
Փոխ. Ռօշիլտ	94 7/8

Փարիզ 3 դեկտ.

Օսմ. Քօնս.	12,97 1/2
» Երկրաթուղի	45,25
Պանք Օթօման	553,75
Դպրդ. Քօնս. 5 0/0	119,30
» » 3 0/0 Նոր	85,80

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՊՈՑՏ ՏԵՏՐԱԿ

Հայաստանի, փոքր Ասիոյ և Սուրիոյ գործոց վրայ սպասուած Անգղիական նոր կապոյտ Տետրակն անցեալ շաբթու մէջ հրատարակեցաւ այն պաշտօնական կողմէ որոյ գլուխը կը գտնուի Լորտ Կըրանվիլ։ Այս հաւաքածոյն կը պարունակէ 154 կտոր գրութեան, որոց թուականներն 1879 Նոյեմբ. 20 էն, ուր կանգ կ'առնուր վերջին կապոյտ Տետրակը, կը հասնին մինչև 1880 սեպտ. 14։ Հայրենակ գաւառաց բարենորոգմանց նկատմամբ Բ. Դրան յուլիս 5 թուականաւ ծրագրոյն ի պատասխանի՝ դեսպանաց կողմէ սեպտ. 7ին Բ. Դուռը ղրկուած ընդարձակ ծանուցագիրը, զոր ոչ մէկ լրագիր հրատարակած է։ Ներկայ կապոյտ Տետրակին պարունակած վերջին գրութիւնն է։ Աւելորդ է ըսել թէ այս հաւաքածոյն մասնաւոր կարեւորութիւն մ'ունի Հայաստանի բարենորոգմանց խնդրոյն զբաղողներու համար, և այն խորհուրդը, զոր ասկէ առաջ տուած եմք այս պաշտօնական հաւաքածոյներն օգտակար ընելու եղանակին վրայ, աւելորդ չեմք համարիր այս անգամ եւս կրկնել։

Թէհրանէն նոյեմբեր 11/23 թուով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Թէհրանէն ղրկուած Պարսիկ ղօրքն ապստամբութեան ժայրը հասեր, Քրդաց դիւղերը աւերեր, և բազմաթիւ մարդ սպաններ են։ Ուպէյտուլլահ փախեր է։

Տէյլի Նիւզ լրագիրը Թէհրանէն նոյ. 24 թուով քաշուած հեռագիր մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ Շէյխ Ուպէյտուլլահ և նորա մեծ որդին Ապտ-իւլ-Գատրը իրենց հրամատարութեանները քեւ դտնուող մարդոց մէկ մասին հետ Թուրքիա անցեր են։

Մայրաքաղաքիս Պարսկական դեսպանատունը Քուրդ ապստամբներուն Պարսկաստանի հողին վրայ գործած անգթութիւնները Բ. Դրան ծանուցանելով Շէյխ Ուպէյտուլլահի և նորա երկու որդւոց պատժուիլը խնդրեց։

Պարսիկ վաճառական մը Մէսէնճերի մէջ նամակ մը հրատարակելով, Քրդաց խժդժութիւնները նշանակելէ յետոյ, Թուրք մամլոյն ըրած պաշտպանութիւնը կը պարսաւէ։

Վագրթ՝ պաշտօնական տեղեկութեանց յենլով՝ կը ծանուցանէ այսօր թէ Օսմ. արժեթուղթ ունեցող Գաղղիացւոց կողմէ, ըստ Բ. Դրան առաջարկին, պատուիրակութիւն մը Կ. Պոլիս կուգայ Օսմանեան պարտուց կորդատրութեան համար ուղղակի կայսերական կառավարութեան հետ բանակցելու։

Անգղիացի արժեթղթատէրերէն դեռ պաշտօնական լուր չկայ եղեր։

Կ'ըսուի թէ Բ. Դուռն Հելլենական սահմանագլխոց խնդրոյն խաղաղութեամբ լուծման համար վեց մեծ տէրութեանց միջնորդութիւնը պիտի խնդրէ՝ իւր ընելիք շնորհմանց վերջնական սահմանը ծանուցանելով։ Այս ընթացքը մայրաքաղաքիս Գերմանական դեսպան Հաֆֆէլտ կոմը խորհուրդ տուեր է Բ. Դրան, որպէս զի այս կերպիւ տէրութիւնք թերեւս յաջողին Յունաստանի և Թուրքիոյ միջև սպառնացեալ պատերազմին առաջն առնուլ։

Մեւս կողմանէ Յունաստանի մէջ եղած պատերազմական պատրաստութեանց և մանաւանդ Հելլենական կառավարութեան ըրած յայտարարութեանց նայելով, հաւանական չթուիր որ Յունաստան Պերլինի դեսպանախորհրդին առաջարկած սահմանագծէն մատնաչափ մ'իսկ հրաժարելու հաւանի։

Հելլենական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Աթէնքի Գերմանական և Գաղղիական դեսպաններն համբերութեան յորդոր տալով Հելլենական կառավարութեան, առաջին նախարար Պ. Թուլմանտուրոս պատասխաներ է թէ Յունաստան այն առեն միայն եւ կը կենայ Պերլինի դեսպանախորհրդին Յունաստանի տուած երկիրները ղէնքով պահանջելու դադափարէն, երբոր տէրութիւնք այն երկիրները խաղաղութեամբ ձեռք անցուցանելու երաշխաւորեն։ Գերմանական դեսպան Պ. Ռատովից յայտարարեր է թէ այդպիսի երաշխաւորութիւն մը խոստանալու իշխանութիւն չէ տրուած իրեն։ Այս յայտարարութեան Պ. Թուլմանտուրոս պատասխաներ է թէ երբոր տէրութիւնք չեն կրնար այդոգիսի երաշխաւորութիւն մը տալ, խրատ տալու իրաւունքն ալ կը կորուսանեն։ Եւ աւելցուցեր է թէ Յունաստան այսչափ յառաջ երթալէ յետոյ չկըրնար յետս նահանջել, և թէ աւելի լաւ է որ Յունաստան ընկճի քան թէ շարունակէ այս վիճակին մէջ, որ ազգին զարգացումը կ'ամդամալուծէ, ուստի և պէտք է որ անպատճառ վերջ դնէ այս վիճակն։

Այս յայտարարութիւններէն յայտնի կը տեսնուի որ Թուրքօ-Հելլենական խնդիրը ղէնքով միայն պիտի կրնայ լուծուիլ։

Աթէնքէն նոյեմբեր 15/27 թուով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Գէորգ թագաւորն յայտարարեր է Գերմանիոյ դեսպան Պ. Ռատովիցի թէ պատերազմը ներքին խռովութիւններէն աւելի նախամեծար կը համարի, և տակաւին տէրութեանց կողմէ միջնորդութիւն մը կը յուսայ։

Ուրիշ հեռագիրք ալ կը ծանուցանեն թէ Հելլենական կառավարութիւնն հրամայեր է տան նոր վաշտ կազմել, 40 լոստանաւ և 15 ծովառաքանաւ շինել և 120 հատ բանակի դեղարան կազմել։

Թերճէմանը Հադիգաթ կ'իմանայ թէ Անգղիոյ թագուհին ընդարարայի Անգղ. հիւպատոսէն իմանալ ուզեր է վերջին Ալպանոթուրք կռուոյն մէջ երկու կողմանը ըրած կորուստները։ Թուրք լրագիրը կը յուսայ թէ ճիշդ թիւն խնայ տրուած է Ն. Վեհափառութեան, այսինքն՝ Օսմ. զօրքէն 16 հոգի և Ալպանիացւոց կողմէն 25 հոգի մեռեալ և վիրաւոր եղած են։ Բայց Եւրոպական վերջին լրագիրք քանի մը հարիւր կը հաշուեն այս վնասներն, և կ'ըսեն թէ Օսմ. թնդանօթք մեծ գործ տեսեր են այս կռուոյն մէջ։

Ղազի Մուխթար փաշան նախագահ անուանեցաւ նոր յանձնախմբի մը, որոյ անունն է «Թէֆթիշի Ասքերի Գօմիսիօնու։»

Անախոլիքոս Ասթիր կը ծանուցանէ թէ Ամասիոյ դաւառին Յոյները Պաթում կը դաղթեն՝ Պաթումի Լազերուն Ամասիա դաղթելուն պատճառաւ, և թէ Յունաց Պատրիարքարանն այս նկատմամբ թադրեր մը ղրկեր է առ Բ. Դուռն։

Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պարսից Շահին հօրեղբայրն ուխտագնացութենէ վերադառնալով, Սուէյշէն ճանբայ եղած է դէպ ի Կ. Պոլիս։

Պ. Կոշը առժամեայ կերպիւ Անգղիա վերադարձած միջոցին քանի մ'օր Աթէնք պիտի մնայ։

Լոնտրայի Օսմ. դեսպանատան խորհրդական և այժմ գործակատար Սթեֆանակի Միւղիւրիւս պէյ Հռոմի Օսմ. երկրորդ կարգի դեսպան անուանեցաւ փոխանակ Թուրխան պէյին։

Բ. Դուռն հինգշաբթի օրն Իտալական դեսպանատունը ծանուցագիր մը ղրկելով, խնայուց թէ Օսմանեան Ընչիպեղագոսի կուսակալին կողմէ Միտիլլի պաշտօնատար մը ղրկուած է քննութեան համար, և Զմիւռնիոյ Իտալական հիւպատոսէն ալ խնդրուած է որ իւր կողմէն մարդ ղրկէ։

Վէլի Մէհէմմէտի մտաւորական վիճակը քննելու համար կազմուած բժշկական յանձնաժողովն իւր տեղեկագիրը տուաւ, որով ամիս մը պայմանաժամ կը խնդրէ իւր պաշտօնը կատարելու։

Դեղագործ Պ. Աքէսթորիտէս Խարալամպոյի տունը մտնող և ողջ մնացող դողերուն դատաստանը բարձրագոյն հրամանաւ ղնուրական ատենին յանձնուեցաւ։

Բէրայի քաղաքային դատարանին անբեւութայնաչ դանձապահ Օսման էֆէնտիի հաշուոց քննութենէն յայտնի եղեր է թէ յիշեալն 1500 լիրայի դումար մ'իւր վրայ անցուցեր է, ոչ թէ դողնալով, այլ առևտրական շահադիտութեանց գործածելով։ Բիզա էֆէնտի անուն Թուրքի մ'և այլ քանի մ'անձանց հետ ընկերակցելով՝ արքունի նաւարանին ձէթ մատակարարելու. ձեռնարկեր է։ Դատարանի սնտուկէն առած 1500 լիրային փոխարէն ծովակալութեան երկու Սէրկի և քանի մ'ալ մուրհակներ դտնուեր են դատարանին սնտուկին մէջ, որովք 1500 լիրայի բացը լրիվին կը դոցուի եղեր։ Սակայն և այնպէս դանձապետն անհաւատարմութեան յանցանքէ ազատ չկրնար համարուիլ։

Կ'ըսուի թէ Թրամուայի ընկերութիւնը Բերայէն Բանկալթի Թրամուայ բանեցնելու արտօնութիւն ստացեր է։

Հինգշաբթի առաւօտ ծովուն վրայ տիրող մառախուղին ժամանակ Գատը-գիւղ բանող շոգենաւն Իւսկիւտար բանող շոգենաւին զարնուեցաւ, բայց բարեբաղդաբար վնաս մը չեղաւ։ Միայն թէ Գատը-գիւղի շոգենաւն իւր ուղեւորաց մէկ մասը Սարայ-պուրնու հանեց։ Շոգենաւերուն բաղխման միջոցին նաւակ մ'ալ շրջեցաւ, բայց մէջի մարդիկն ազատեցան։

Միտիլլիի դէպքին վրայ եկած տեղեկութեանց նայելով, Իտալացի ձկնորսներ Օսմանեան Աբշիպեղագոսի կուսակալութենէն ըստ օրինի հրամանագիր ստանալով Միտիլլի կղզւոյն ծովեզերաց մօտ ձկնորսութիւն կ'ընեն եղեր։ Վերջերս նոյն նպատակաւ դարձեալ կղզւոյն եղերքն եկած ժամանակ, մեռեր ադարակ մ'ունեցող Տիմիթրի Լամպրիսի անուն անձին թեւագրութեամբ, երեսուն քառասուն դիւղացիք յիշեալ ձկնորսները փանելու եկեր, և նոցա ընդդիմութեան վրայ հրացան պարպեր են։ Իտալացիք կը բողոքեն, բայց կըզգուին կառավարիչ Քէմալ պէյ, որ, (փակագծի մէջ,) հանրածանօթ է իբրև Օսմանեան գրագէտ, չուզեր ձերբակալել տալ զՊ. Լամպրիսի, որոյ հետ, կ'ըսէ Իտալական հիւպատոսը, կառավարչին անձնական բարեկամութիւն ունի եղեր երկար ժամանակէ ի վեր։

Նոյ. 23 թուով Ռիւթերի հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ վեհ. Սուլթանը Պարսից Շահին հեռագիր քաշելով, շնորհաւորեր է քրդական ապստամբութեան յաջողապէս զսպման առթիւ. բայց այս լուրը կանխահաս կը թուի մեզ։

Ըստ վերջին տեղեկութեանց, Քուրդք երօք նոր պարտութիւններ կրած են, բայց բուն դժուարութիւնն այժմ կը տեսնուի, այսինքն՝ Օսմ. հողը վերադարձողները պատժելու գործին մէջ։

Նոյն հեռագիրը կը հաստատէ այն լուրը թէ Պարսիկ բանակն Ա. Ուրմարիայի սպայից հրամատարութեան ներքև է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տփղիսի Ռուսահայ լրագրոյ միոյն մէջ հետեւեալը կը կարդամք։

«Վանից մեզ հաղորդուիր են, որ Տաճկաստանի գիւղացւոց մէջ գարթել է անձնապաշտպանութեան ղգացմունքը։

Սրան լաւ ապացոյց է այն հանգամանքը որ մօտերումն Նարտուզ դաւառի Գողան գիւղի վերայ յարձակումներ են 140 գինեալ քիւրդեր և յափշտակելով 2000 ոչխար ու տուար և բոլոր կահ կարասիքը, դնում են։ Դիւղի մելիքը Պ. Ցարութիւնը հրաւիրում է իւր գիւղացիներին հետեւիլ քիւրդերին և յետ խլել աւարն և միասին ապրիլ և կամ մեռնիլ։ Բոլոր գիւղացիք, արք և կանայք ու օրիորդներ, առնելով ի՛նչ պատահում է, փայտ, մանգաղ և հրացան, որ գիւղում վեց հատ է լինում, ընկնում են քիւրդերի ետեւից, հասնում և 10 ժամ շարունակ պատերազմելով յաղթում են 18 հոգի սպաննելով և իրանցից հետ էլ երկու հոգի կորսընելով, վիրաւորեալների թիւն երկու կողմից էլ մեծ է։ Հայերը բոլոր իրանց կանայքը յետ ստացած յաղթութեամբ վերադառնում են։ Այս կռվում Մելիք Ցարութիւնի հարսը մեծ քաջութիւն է անում սպանելով չորս քուրդ։

«Այնպիսի դէպքեր յաճախ պատահում են և այլ տեղերում. միայն խեղճ Հայ գիւղացիք ղէնք չունեն և ոչ էլ դրամ՝ ղէնք ձեռք բերելու։»

Միացեալ ընկերութեան նեգրոնական ժողովոյ դիւանը կը խնդրէ մեզնէ ծանուցանել թէ վաղը, կիրակի, 23 նոյեմբ. Ընկերութեան նեգր. ժողովը նիստ ունի ի նեգրոնական վարժարանին Ղալաթիոյ։

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

Նոքա որք կը ցաւին դաւառաց մէջ կամ 'ի մայրաքաղաքս Երբեմն տեղի ունեցած սպանութեանց և չարագործութեանց վրայ, կրնան ուշադրութեամբ կարդալ փիլիպէին նոյ. 17 թուականաւ գրուած նամակի մը հետեւեալ հատուածը.

"Նոդկալի ոճիր մը գործուեցաւ Բարլովայի մօտ Մէարէսելի անուն իսլամ գիւղն։ Ամբողջ Թուրք ընտանիք մը, այսինքն հայր մը, մայր մը, 16 տարեկան աղջիկ մ'և. 12 տարեկան պատանեակ մը գիշերայն սպաննուեցան տապարի հարուածներով, ատոր մէջ խուժող չարագործներէ։ Զորս զոհերուն մարմնոց վիճակին նայելով, այս սպանութիւնք կարդէ դուրս գաղանութեամբ կատարուած են։ Մինչև ցարդ մարդասպանք չդտնուեցան, թէ և ոստիկանութիւնը շատ խուզարկութիւններ ըրաւ։ Այս եղեռնագործութիւնն 8 ամսէ ի վեր Արեւելեան Ռումէլիի մէջ ի վերջս իսլամաց գործուած երկրորդ ոճիրն է։ Առաջին անգամ Խասքէօյի դաւառին մէջ Այազաբ գիւղը Թուրք ընտանիք մը յանկարծակի հրայանի բռնուած էր քնացած ժամանակ։ Չարագործներն այս ընտանիքէն չորս անդամ սպաննեցին, բայց ոճրագործք չգտնուեցան։ Յուսալի է սակայն որ այս անդամ Արեւելեան-Ռումէլիի կառավարութիւնն աւելի յաջողակ գտնուի և դժբաղդ իսլամաց վրայ յարձակող աւաղակաց պատիժը տայ յօրինակ այլոց։ Փիլիպէի Թուրքերն այս նոդկալի չարագործութեանց վրայ Պուլղար գիւղացիները կ'ամբաստանեն, որք չահ ունին, կ'ըսեն, իրենց Իսլամ դրացեաց մէջ սարսափ տարածելու, որպէս զի պարտաւորեն զանոնք ոչինչ գինով իրենց կալուածները վաճառելով դաղթելու։

Պուլղարք՝ ընդհակառակն՝ կը պնդեն թէ սոքա մասնաւոր վրիժառութեան գործեր են։ Այլոց խօսքին նայելով, այս դրեթէ պարբերական չարագործութիւնք յեղափոխական գործակատարներէ հրամայուած են, որք խուսափութիւններ յարուցանել կ'ուզեն քաղաքական դէպքերը դահավիժելու համար։ Ինչ և իցէ, Ալէքսի փաշային կառավարութեան պարտքն է անմիջական միջոցներ ձեռք առնուլ, Իսլամ բնակչաց կեանքն ու ապահովութիւնն երաշխաւորել և այս նոդկալի ոճիրներուն բացատրութիւն մը տալ։"

Անուններն ու տեղերը փոխելով ո՞չ ապաքէն գրեթէ մի և նոյն պատմութիւնն է որ կը տեսնուի շատ մը դաւառական նամակաց մէջ։ Ասկէ քանի մը տարի առաջ մայրաքաղաքս անգամ հրատարակուած Պուլղարաց լրագրաց էջերուն մէջ կը գտնուէին այսպիսի շատ մը պատմութիւնք, յորս այն ատենուան զոհերը կը ներկայացուէին Պուլղարք։ Չարագործք երբեմն կը խուզարկուէին կամ՝ բնաւ չէին փնտռուիր, բայց երբէք ձեռք չէին անցնիր։ Չարագործութիւնը շատ անգամ չեղեալ կը համարուի և մարդ զանոնք յաճախ լսելով գրեթէ անընդդայ լինել կը թուի։ Մէսէնճըրէն մեր օրինակած վանայ նամակն օրինակ մը կրնայ լինիլ այսմ։ Անդղիական թերթի մը Զմիւռնիոյ թղթակիցը կ'ըսէ թէ չորս հինգ ամիսէ ի վեր նոյն քաղաքին և շրջակայից մէջ միջին հաշուով օրը մի սպանութիւն եղած է, և տասն տարիէ ի վեր մարդասպանի մը մահուան պատիժը տեսնուած չէ։ Զեմք գիտեր թէ արդեօք չափազանցուլի՞ւն է այս։ Բայց եթէ ցաւալի ճշմարտութիւն մ'է այս իրողութիւնը, այն ժամանակ դժբաղդաբար ինքնապաշտպանութեան սկզբունքն յաջողակ կերպիւ ի գործ դնողներն միւն եղած է, բայց բաղձալի է որ ամեն մարդ այսպիսի ինքնապաշտպանութեան մը չհարկադրի։

ՏԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԻԲՐԵՒ ՊԱՏՃԱՌ ՍՈՎՈՒ

Երբ Պարոն Մանավեան (1) խօսի, ամեն Հայ անշուշտ ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէ նորա խօսքը։ Ռամիկն և գրագէտը նոյն խորհրդածութիւնները կրնան ընել մի և նոյն նիւթին վրայ. և, հետաքրքրական պարագայ, մեր մէջ ռամիկն և գրագէտն արդէն հաւասարապէս կը գրեն լրագրայ համար։ Բայց գրագէտին խօսքերն օձում մ'ունին, որ աւելի ախորժալուր կ'ընէ զայնս, և նոքա որք գիտեն դնել այս տարբերութիւնն երկուսակ գրուածոց միջև, անշուշտ հաճութեամբ կ'ընթեռնուն ո՛և է գրութիւն, բաւական է որ գրագէտի մը գրիչէն ելած լինի։ Հանճարի վրայ հաւատ ունեցողը չխաբուիր։ Անձնական փորձառութիւնը կամ դէթ սովորութիւնն՝ այսպէս ըսել կուտայ մեզ։ Արդ, Գ. Մանավեան բաւական տարիներէ ի վեր Հայ գրագիտաց դասուն մէջ իւր տեղը բռնած անձ մ'է, և երբ դբէ, կրնայ վստահ լինիլ թէ իւր տողերն հասարակ մահկանացուաց տողերէն քիչ մ'աւելի ուշադրութիւն կը դրաւեն։

Պ. Մանավեան այդ վստահութիւնն ունէ՞ր արդեօք երբ Մասիսի համար դրեց իւր "ԵՐԿՈՒ ՄԵԾ ՎԵՐԲԵՐ" յօդուածը, զոր մեր չորեքշաբթի աւուր թուով հրատարակեցինք։—Զգիտեմ զայդ։ Իրողութիւնն այս է սակայն որ մեք երկիցս կարդացինք այդ գրութիւնն, և անմիջապէս մի քանի խոհեր եկան մեր միտքը։ Նիւթին կարեւորութիւնն և գրող անձին կարողութիւնը նկատելով, չուզեցինք դասել զայնս այն խոհերուն քով զորս մեզ կը ներշնչեն լրագրոյս մէջ մերթ ընդ մերթ նմանօրինակ խընդրոց վրայ հրատարակեալ յօդուածք և նամակք։

Պարոն Մանավեանի պաշտպանած դատն ընդհանուր համակրութեան արժանի դատ մ'է, և ճիշդ այս ոլորտներուն մէջ քանիցս ոյժ տրուած է այդպիսի դաղափարաց։ Թէ ազգն ո՛րչափ ցնաներ կը կրէ դատարակութեան արդի վիճակին մէջ, և թէ ո՛րչափ զոհողութիւններ կ'արժէ և պարտ է ընել այդ վիճակին դարման տանելու համար,—սոքա այնպիսի նիւթեր են, որոց վրայ նոր բան մը կարենալ ըսելու համար Մանավեանի դրիչը միայն պէտք էր։ Այն բաղդատութիւնը, զոր նա կը դնէ Սովէլոց Յանձնաժողովին և Միացեալ Ընկերութեան միջև. մին իբրեւ խնամատար նիւթական սովու, միւսն իբրև խնամատար բարոյական և մտաւոր սովու, խիստ յաջող բաղդատութիւն մ'է այդ։

Բայց իւր եզրակացութիւններն ընդունելով հանդերձ, Պ. Մանավեան պիտի ներէ մեզ անշուշտ եթէ դիտողութիւն մ'ընեմք իւր նախադասութեանց միոյն վրայ։ Դիտողութիւն մ'ըրած լինելու համար չէ որ կը գրեմք, այլ զի խնդիրը թէև առերեւոյթս երկրորդական բայց էապէս այնպիսի կարեւորութիւն մ'ունի, որ գրագէտ դասատուին ուշադրութենէն անշուշտ վրիպած պէտք է լինի։

Պ. Մանավեան, հայի սովն և դաստիարակութեան սովն որոշելէ յետոյ, կը յարէ.

«Արդարև երկուքն ալ մահաբեր, երկուքն ալ ահռելի, որք իրար ամբողջացնելով՝ այդ արդահատելի երկիրը կ'ապականեն. բայց հարկ է խոստովանիլ, որ վերջինն առաջնոյն մայրն է։ Եթէ Հայաստան կանխաւ ընդունած ըլլար դաստիարակութեան և դիտութեան տարրերն, անշուշտ չրջահայեաց հեռատեսութեամբ և աչալուրջ իմաստութեամբ կը պատրաստէր և կը ընտեսէր ամենայն ինչ. հետեւապէս, ազիտութեան խել մը արդ ասեաց հետ այս անբերելի սովս վանդէն ալ դերծ կըլլար հաւանականաբար։»

Ահա կէտ մը, ուր, դէթ առերեւոյթս, տարակարծիք եմք տաղանդաւոր դրագէտէն։

Մեք, այն տեսակեան յօդուածներէն յետոյ, յորս Հայաստանի Նիւթական վիճակին զբաղած եմք, և դեռ պիտի զբաղիմք, առաջինն եմք ընդունելու թէ տգիտութիւնն՝ ընդհանրապէս՝ մեծ դեր մը կը խաղայ մեր Հայաստանցի անգայնոց Նիւթական թշուառութեան խնդրոյն մէջ, Եթէ աւելի գիտական և արհեստական հմտութիւն ունենար այդ ժողովուրդն, ինչ ինչ պարզ խորհրդածութիւններ կը ցուցնեն մեզ թէ նիւթապէս աւելի բարգաւաճ վիճակ մը կրնար ստանալ, մինչև իսկ եթէ քաղաքական վիճակն ո՛և է փոփոխութիւն չը կրէր։ Արդ, ըստ որում ամեն սով մինչև աստիճան մը նիւթական թշուառութիւն կ'ենթադրէ, մեզ այնպէս կը թուի թէ Պ. Մանավեան կը խաբուի այս հարեւանցի մտածումն՝ երբ կը վճռէ թէ Հայաստանի սովը մեր ազգայնոց տգիտութեան արդիւնքն է։

Իրողութիւնն, ըստ մեզ և ըստ այն ամեն անձանց որք մօտէն քննուած են Հայաստանի վիճակը, սա՛ է թէ այն սովն որ այս ամառ վերջացած կը համարուէր և որ այլ և այլ դաւառաց մէջ յառաջիկայ ձմեռ նորոդիլ կ'սպառնայ, այս սովը կրկին երեւոյթ մ'ունի։ Պատճառներն ոչ միայն ներքին, այլ և արտաքին էին, և, քանի որ մեր խօսքն Հայաստանի վերջին սովուն վրայ լինի, արտաքին պատճառներն հզօրագոյն եղած են ներքին պատճառներէն։ Հայ գիւղացին անօթի մնացած է ոչ միայն վասն զի հողագործական կատարելագոյն հմտութիւններ չունենալուն պատճառաւ աւելի արմտիք չէր կրցած ամբարել, այլ և վասն զի իւր ամբարածովն ուրիշներ ևս... սնուցանելու հարկադրուած է, (ոչ միայն մարդեր, այլ և միջատներ,) և տարօրինակ պարագայից վրայ բնական պատուհաս մ'ևս աւելնալով, երկիրն իւր արտադրութիւնը զլացած է այն խեղճ գիւղացւոյն, որ սակայն չէ կրցած իւր աշխատութեան արդիւնքը զլանալ այլոց...։

Այս դիտողութիւնը, սակայն, չը կրնար ջնասել այն եզրակացութեանց, զորս Պ. Մանավեան կը հանէ իւր բացատրած սկզբունքներէն։ Մեր միակ փափաքն է որ Հայաստանի ներկայ սովուն պատմութիւնն ուղիղ գրուի, և երբ արտաքին պատճառներ հզօրապէս գործակցած են ներկայ աղետն արտադրելու, չքսուի խեղճ Հայ գիւղացւոյ երեսն ի վեր.—"Յանցաւորը դո՛ն դո՛ւ ես եթէ սովամահ կորնչիս։" Բ.

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

—o—

Հայոց լաւատեսութիւնն. — Հայ վարժարանաց վիճակն. —Բարէնորոգմունք.

—

(Շար. Ե. վերջ)

—

Յաջորդ. Թաղային դպրոցաց յետադէմ վիճակին մէկ դլխաւոր պատճառն ալ այն է որ՝ Թաղի մը մէջ դտնուած ձեռնհաս ծնողք կա՛մ տան մէջ և կա՛մ օտար վարժարանաց մէջ կրթել կուտան իրենց զաւակունքն։

Երկրորդ դրութիւնն երեք անպատեհութիւններ ունի.

Նախ այն թէ՝ Հայ մանկտին չը կրնար ազգային դաստիարակութիւն ընդունիլ օտար վարժարանաց մէջ, —որպէս «իդեական սեռի դաստիարակութեան» վրայ նշանաւոր յօդուածներուն մէջ Բիւզանդ Պարոյր հաստատեց։

Երկրորդ անպատեհութիւնն այն է թէ՝ դիշերօթիկ վարժարանաց մէջ, որպէս են մեծաւ մասամբ օտար վարժարանք, մոտաղ մանուկն զուրկ կը մնայ մայրական անվոխարինելի խնամքներէն ու զբաղումանքներէն, այդ ազդեցութիւնն—Լիմէ-Մառդէնի համեմատ — այնքա՛ն մեծ է մանկանց բարոյական դասատիարակութեան նկատմամբ։

Իսկ Շարժեանցի Շրջաբանեան հետադայ հատուածն պիտի բացատրէ մեզ երրորդ անպատեհութիւնն մանաւոր վարժարանաց մէջ մանկանց կրթութեան. «Ի՜հ, ի՞նչ անմիտ են Ամերիկայի Միացեալ-Նահանդք, որք ազնուական դպրոցներու թիւն օր աւուր կը նուազցնեն, բազմապատկելով ժողովրդային, թաղային վարժարաններն, ուր մեծատուներն, արուեստաւորին, ու գործաւորին որդին հաւասար դասատիարակութիւն կ'ընդունին. ի՞նչ անմիտ են Ամերիկացիք, որք մանկութեան մէջ եղբայրաբար տպրիլ կը վարժեցնեն իրենց զաւակներն, որպէս զի, տպա, չափահասութեան մէջ, սոքա միմեանց արիւն չը խմեն. ի՞նչ անմիտ են Նոր աշխարհին մարդիկ, որք լուսաւորութեան ու բարձրութեան, դիւրակեցութեան ու խաղաղութեան մէջ կը լողան։»

Ոչ նուազ ակներև են առաջին դրութեան, այն է միմիայն տղայական դասատիարակութեան անդամ տեսութիւններն ալ։ Այս դրութեամբ տղայք՝

1. Փափկակեցութեան կը վարժուին, և ընդհանրապէս վատայժ ու վատառողջ կ'ըլլան,— թող որ ասպա անտանելի կը դառնան խառն ընկերութեանց մէջ։ Հերպերդ Սբենսըր անդղիացի մեծ իմաստասէրն ըսած է. «Երբ կ'արդելուն մանկանց ազատ զբօսանքն և կամ չեք թողուր նոցա դուրս ելնել ցրտուն, ապահով եղիք թէ ձեր զաւակունք չը պիտի կրնան այնքան ուժեղ և առողջ ըլլալ որքան ի բնուստ ըլլալ սահմանուած էին (1)։»

2. Այս հաւասարապանծ դաստուն և այս հաւասարապանծ ազդին մէջ, հաւասարութեան չեն վարժուիր տղայք որք տան մէջ կը դաստիարակուին, և ապա արհամարհական դիրք մը կը բռնեն իրենց անժառանգ ազդակցաց նկատմամբ, խանդարելով այսպէս ազդային միաբանութիւնն և ընկերային ներդաշնակութիւն։ Պ. Իրօ Դաղղիացի դիտուն ուսուցիչն իր Մեսյե-Ը-Նոհանցց ՁԷ հանրային կրթութիւն կարեւոր դործոյն մէջ կը դրէ. «Ամեն պայմաններէ մանուկներ միևնոյն վարժարանաց մէջ միացնել, միևնոյն նստարանաց վրայ բազմեցնել և հաւասար դասատիարակութեան մը մասնակից ընել ապահովագոյն միջոցն է պահպանելու համար ազդին մէջ այն հաւասարութեան ոգին, որ ճշմարտապէս ռամկավարական հասատութեանց դերագոյն օրէնքն է։»

3. Տղայք, որք տան մէջ կըրթուիլ կը սոսանան, կը զրկուին հարկաւ մրցման անհամեմատ առաւելութիւններէն, և ապա դառնութեանց կը հանդիպին աշխարհի մէջ։ Սուրբ Գիրքն ալ կը պատուիրէ նախանձն և մրցումն. «Նախանձիկ բաւուցն։»

Արդ, մեր անդրդուելի համոզման բոլոր զօրութեամբն օտար վարժարանաց կամ տանց մէջ կըրթութեան դէմ՝ կը պաշտպանենք թաղային դպրոցներու մէջ՝ կրթութիւնն։

Եւ աներկիւղ ենք որ թաղային դպրոցք բարգաւաճ կացութեան մը պիտի հասնին, եթէ ձեռնհաս ծնողք յղեն անդ իրենց զաւակունքն, և եթէ միջին և ստորին դասերու ծնողք ալ իրենց կարօղութեան չափով կրթական թոշակն հատուցանեն յօժարակամ—ո՛չ իբր աւելորդ ծախք, այլ իբրև ամենահարկաւոր և ամենարդիւնաւոր ծախք։

Զի երբ ծնողք առ հասարակ, տնանկ թէ մեծատուն, ըմբռնեն ազդային դասատիարակութեան ամենաբարձր և անժխտելի կարեւորութիւնն, և երբ փութան նոքա կատարել իրենց նուիրական պարտիքն առ դաւակունս, յայնժամ պատուական յայտագիրներ, նոր և արդիւնաւոր եղանակներ ուսուցման՝ ապաքէն երևան պիտի դան։ Յայնժամ պիտի խնդրուին, պիտի յարդուին և պաշտօնի պիտի կոչուին այն ականաւոր այր աղդ էոշ եղած ազդայինք, այց լեզուն Դեբմանբէն կամ Ռաւսերէն կը թուի մեզ այսօր։ Իբէբճեանի պէս մանկավարժներ, Ագաբէկեանի պէս ուսուցիչներ մեր վարժարանաց մէջ պիտի երևին, և փոխան համբակ, ճամարտակ և կապկարարոյ պատանեաց, ուսեալ, հայրենասէր և ծանրաբարոյ անհատներ պիտի նուիրեն ազդին։

Ոմանք վերցնելով Բոշկ անունն, կրնան անաւամբ տարբք մը կ'առաջարկեն, զոր ըստ կարեաց պիտի վճարէր ամեն թաղեցի՝ գործի տեր, որ անուղղակի կերպով անշուշտ օգուտ պիտի քաղէ իր թաղն մանկանց բարուք դաստիարակութենէն։

Պէշիկթաշի նորընտիր Թաղական խորհրդոյ անդամ Եղիա Էֆէնտի Ցէմիրճիպաշեան այսպիսի առաջարկ մը ներկայացուց արդէն յիշեալ խորհրդոյն, որ միաձայն հաւանութեամբ ընդունեց այդ առաջարկն, առանց երբէք նկատելու թէ չը կայ Սահմանադրութեան մէջ յիշատակութիւն կրթական թաղի։

Սակայն եթէ Սահմանադրութեան տեսարին մէջ այդ տարբքն անդոյ է, գաղափարն ազդին մէջ գլխովին նոր չէ։ Բարմարդիւնն Մատթէոս Մամուրեան իր Աբ-Եկեղեցի Մասուլի միջոցաւ քանիցս յայտնած է զայն, քանիցս առաջարկած է կրթական ուրբն Զմիւռնացւոց, որք եթէ ընդունէին այդ ազդօգուտ առաջարկն, անտարակոյս ոչ միայն կատարեալ երկրորդական դպրոց մը կ'ըլլար իրենց երկսեռ վարժարանն, այլ և ընդհանուր ազդին համար կեդրոնական վարժարանի մը բարձրութեան կը հասնէր ապաքէն։—Եւ որքա՛ն այսպիսի հաստատութեան մը (կեդրոնական վարժարանի մը) պէտքն այսօր զդալի եղած է։

Ժամ է, Հայեր, կազմաւորել հանրային կրթութիւնն իր երեք աստիճաններով։—Որքան ուշիմ նոյնքան ալ միտիա ազդ մ'ըլլալով, կը յայտնենք մեր վերքերն մեր լաւատեսութեան ամենէն եռանդուն արտայայտութեանց մէջ իսկ։ «Փերկութիւն» կը գոչենք, այնպիսի ապեկտուր ձայնով մը որ Բրիտանական ժայռերն իսկ կը սարսեցնէ...։ «Փրկութիւ՛ն» կը գոչենք, զի կը տառապինք երօք, զի կը տառապինք անլուր տառապանօք, զի կը տառապինք որպէս Հրէից ազգն ելեթ տառապեցաւ աշխարհի վրայ։

«Փրկութիւ՛ն» կը գոչենք միաբան. Այլ ինչպէ՞ս հնար է փրկութիւն առանց կրթութեան։ «Եթէ թողունք անհնակ մեր մտաւոր կարողութիւններն, իշխանութիւնն ի մէնջ պիտի հեռանայ։» կ'ըսէ Լիդռէ՝ Սալուստիոսի համեմատ։ Շրջելով նոյն խօսքն, ապաքէն կրնանք հռչակել մեք ալ թէ՝ պիտի դայ մեզ իշխանութիւն, եթէ մշակենք մեր մտաւոր կարողութիւններն։

Մշակենք արդ մեր կարողութիւններն, Հայեր. զարդացնենք և զօրացնենք ըլ մեզ մտաւորապէս. և փառք, և պատիւ, և իշխանութիւն (1), և երանութիւն այնուհետև պիտի դան մեզ օրինաւորապէս և ապահովապէս։ Սալուստիոս, զոր անուանեցի, իր անուանի Պատմութեան ճակատն հետադոյ պատգամն և պատուէրն կ'արձանագրէ.

«Ազդարարագոյն լինձ թուի հանճարով քան զօրութեամբ ուժով փառաց լինել ի խնդիր (2)։»

ԳՐԱՍԼԻՐ ԱՏՈՄ

(1) Ալեքսանդր է ըսել թէ բարոյական իշխանութեան վրայ կը խօսինք ասա, որպէս նաև պիտի հաստատէ Սալուստիոս Հռոմայեցի մեծ պատմագրին օրինակն ալ զոր յառաջ պիտի բերենք։

(2) Թարգմանութիւն Հ. Աբրահամ Վ. Ճարեանի, ի Մխիթարեան ուխտէն։

(1) Հերպերդ Սբենսըր, «Խնամատան, բարոյական և մարմնական դասատիարակութիւն»։

(1).—Մեք ևս համակարծիք եմք նոցա, որք գո՛նէ դրական արտադրութեանց մէջ, «Էֆէնտի» բառին դործածումն անիմաստ և մանաւանդ անհանդուրժելի կը համարին։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆԷ

(ՄԵՐ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

Վան 22 Հոկտ. 1880

Խմբագրապետ Տէր.

Այսուհետ ամեն Հայ տենդային ցնցումով անհամբեր լուրերու կը սպասէ թէ ի՞նչ եղաւ արդեօք Հայաստանի բարեկարգութեանց խնդիրը։ Դժբաղդաբար, լրագիրներն ալ որք Կ. Պոլսէն մինչև հոս հասնին, 30 օրուան հին ցնցած լուրեր կը բերեն, քիչ անդամ չպատահիր որ կամ Կ. Պոլսի և կամ Կարինի թղթատարութեան սենեակը մի շաբաթի բանտարկութեան դատապարտուին։ Թէ և բարեխնամ կառավարութիւնը շատ կը փափաքի անշուշտ ամեն բանի մէջ ալ բարեկարգութիւններ մտցուցնել բայց որպէս կերևի, գաւառներուն մէջ հաստատող և արժանաւոր մարդիկ շատ քիչ դտնուելուն համար, բարեկարգութեան անունով եղած գործողութիւններն ալ դրեթէ միշտ ձախորդ հետևանք կունենան։ Այս տեղի թղթատարութեան նկատմամբ շատ անդամ դանդատներ կը լսենք թէ ուշ կը հասնի եւ։ Բարեխնամ կառավարութիւնն ուզեց այդ ճիւղին մէջ բարեկարգութիւն մը մտցուցնել և փոխանակ մի ոստիկանի յանձնելու որ վանէն Կարին տանի փոստան, ինչպէս կը լինէր յառաջ, զանազան անձերու ձեռքով փոստը գիւղէ գիւղ փոխադրելու և այդ կերպով մինչև Կարին և փոխադարձապէս մինչև Վան հասցուցնելու դրութիւնը հաստատեց։ Զը մոռնանք սա ալ յայտնել որ այդ զանազան գիւղացիներ ոտքով կը ճանապարհորդեն և ոչ թէ ձիով, որպէս կը լինէր յառաջ։ Բայց ցաւալին սա է որ թղթատարութեան ճիւղին մէջ այդպիսի բարեկարգութիւն (?) մը գործադրուելուն հակառակ, փոստն այժմ քան զառաջինն աւելի ուշ կը հասնի հոս։ Շատ անդամ ալ նամակներու պահարաններն և լրագիրներու դօտիներն բոլորովին պատռտուած կը լինին։ Կ'երևի որ թղթաբերները իւրեանց բերած պայուսակներն իրը դլխաբարձ կը դործածեն։ Ինչ որ ալ լինի, այս ալ անուրանալի է որ երբեմն փոստը հեռագրական արագութեամբ կուգայ հոս. միևնոյն օր Կ. Պոլսէն տրուած նամակ և հեռագիր միատեղ կը հասնին Վան . . . ։

Մեր նահանգապետ Վսեմ. Հասան փաշան մի քանի շաբաթ է որ վերադարձած է շրջակայ դաւառներէն, ուր դնացած էր բարեկարգութիւններ (այսինքն Միւտիրներ հաստատել Ապէտտին փաշայի ծրագրին համեմատ։ Բայց ինչպէս շատեր դիտած էին արդէն, Վսեմ. Ապէտտին փաշայի ծրագիրն դժար թէ փափաքուած բարեկարգութիւններն յառաջ բերէ։ Գիւղացիներն, որք իւրեանց Բէյսեր իրենք ընտրելու իրաւունք չունէին, Միւտիրի ընտրութեան մէջ ձայն չունին. ասել է թէ այժմ պիտի մնանն ոչ թէ իրենց՝ այլ Գայմագամին ընտրած և Վալիին վաւերացուցած Միւտիրի մը իշխանութեանը տակ։ Թէ այսպիսի բարեկարգութիւն մը ի՞նչ հետևանքներ կունենայ, դիւրին է դուշակել։ Կարճկան դաւառակին վրայ մի այնպիսի Հայ միւտիր դրած են որ, այժմ գիւղացիներն լաւագոյն կը համարին նախկին դրութիւնը քան թէ այդ կերպով ընտրուած Միւտիրի մը իշխանութեան տակ լինիլ։ 40-50ի չափ Կարճկանցիներ խմբովին քաղաք եկած են բողոքել այդ Միւտիրն արած բարբարոսութիւններուն դէմ և խնդրել որ իրենց Միւտիրն իրենք ընտրեն։ Զենք գիտեր թէ այդ բողոքը ի՞նչ հետևանք կունենայ։ Անգլիական դեր հիւպատոս Պ. Բլէյթը խոստացած է պաշտպանել Կարճկանցւոց իրաւունքը. բայց ցաւալի է ասել որ մի քանի «քաղաքադէտ» Հայեր արդիլած են Կարճկանցւոց այդպիսի աղերսադիր մը տալը, վտանգաւոր համարելով այդպիսի շարժում մը։ Աւելի ցաւալին այն է որ մեր Առաջնորդարանն ալ այդ տիրացուական փտած քաղաքադիտութեան ազդեցութեանը տակ ինկած է . . . ։

Ներիսայի Շէյխ Ուսէյնլուն որ Քրդական Միւտիթեան դլուխ պէտք է լինի, Պարսկական սահմաններուն վրայ աւերումներ կը նէ։ Բարեխնամ կառավարութիւնը զանազան կողմերէն զօրքեր կը հաւաքէ Պաշ-գալէ, Թուրքօ-Պարսկական սահմանագլուխներն, չեմք դիտեր թէ ինչ նպատակով։ Այդ զօրքերն իւրեանց անցած տեղերը փոքր ի շատ նեղութիւններ կը պատճառեն։ Երկու խումբ զօրքեր Մուշէն Վան եկած ժամանակ Դատուան գիւղն բաւական անկարգութիւններ կ'ընեն, վարժարանի աշակերտներն դուրս կը ձգեն վարժատուէն և իրենք կ'իջեւանին այն տեղ. երբ գիւղի Բէյսն և մի քանի երեւելիներ կը յայտնեն զօրաց հրամանատարին թէ անպատեհ է այդ բան, հրամանատարը բարկանալով սպառնալիքներ կ'ընէ և զօրքերը ալ 4 գիւղացիի գլուխ կը պատռեն . . . ։ Աւելորդ կը համարիմ հոս նկարագրել ուտեստի պատճառով նոցա տուած ցնցմունքներ և ըրած անկարգութիւններ։ Պերճաշնորհ Խրիմեան Հայրիկ այս անկարգութեանց համար թագրիր գրեց Վսեմ. Նահանգապետ փաշային և Պ. Բլէյթին անձամբ բողոքեց։ Զօրաց ընդհանուր հրամանատար Վսեմ. Սամիհ փաշան ապահովցուցեր է թէ խիստ ադդու հրամաններ պիտի ղրկէ առ որս անկ է, որպէս զի զօրքերուն վրայ լաւ հոկեն որ այդպիսի անկարգութիւններ չպատահին։ Անցած շաբթու ալ Կարճկանի մէջ նորընտիր (Հայ) Միւտիրին շնորհիւ այդպիսի անկարգութիւններ ըրեր են անցորդ զօրախումբեր և իրենց անկարգութեանց դէմ բողոքող մի գիւղացի կնոջ թեւը կտրեր են։ Կ'երեւի թէ Վսեմ. Սամիհ փաշայի խիստ ադդու հրամանները դեռ այդ զօրաց գլխաւորին չեն հասած եղեր մինչև այն օր։

Սովելոյ խնամող Մասնաժողովը՝ որպէս Վանայ ամեն կողմեր, նոյնպէս և Գաւաշ մարդ ղրկած էր վիճակագրութիւն (սթաթիսթիք) ընելու համար։ Գաւաշի Գայմագամն արդիլեր է այդ բան և վիճակագրութիւն ընող անձն բանտարկեր է, դրաւելով նորա բոլոր թուղթեր։ Արդէն մի քանի օր յառաջ, Վսեմ. Նահանդապետ փաշան կէս պաշտօնական կերպով ադդարարած էր առաջնորդարանի թէ Հայոց Ազգային Վարչութիւնը իրաւունք չունի իւր ժողովրդեան վիճակագրութիւնը ընելու. թէ այդ բանը քաղաքական մի դործ լինելով, կառավարութեան միայն կը պատկանի։ Ինչպէս յայտնի է, կառավարութիւնն արդէն ա՛յնքան դոհացուցիչ կերպիւ կատարած է այդ պաշտօնն, որ հարկ իսկ չմնար Հայոց միջամտութեան։

Մի քանի անձեր Անդլիական դեր-հիւպատոս Պ. Բլէյթին ներկայանալով, Ֆրանսերէն լեզուով մի ուղերձ տուեր են՝ Նորին Վսեմութենէն առ Անդլիական կառավարութիւնն ղրկուած տեղեկագիրներուն համար, որք ճշդիւ կը ներկայացնեն Վանի վիճակը և նորա պահանջները։ Պ. Բլէյթը մեծ դոհունակութեամբ և պատուով ընդուներ է այդ պատդամաւորութիւնը և յայտներ է թէ ինք զօրաւոր պատճառներ ունի հաւատալու թէ Հայաստանի բարեկարգութեանց խնդիրը քիչ ատենէն պիտի լուծուի։ "Պանդխտութեանս մէջ Հայոց ինձ ցոյց տուած այս համակրութիւնը մի այնպիսի խոր տպաւորութիւն ըրաւ սրտիս վրայ, որ եթէ, ինչպէս մտադիր եմ, քիչ ատենէն Հայրենիքս ալ վերադառնամ, նորա յիշատակը միշտ պիտի կրեմ իրր մը խիթարութիւն մը իմ կրած վիշտերուս։" ըսեր է Պ. Բլէյթը։

Երեք շաբաթի չափ կայ որ Մայրաքաղաքը չէ ի Պատրիարքարան, և հետևապէս կարծեմ Ձեր «անխոհեմ և ազէտ Առաջնորդ» մակդիրներուն կիրառութիւնը արդարացնող մէկ արարքս ցոյց չը կրնար տուիլ մեզ։

Նաև կարծեմ ուրախ կը լինիք լսելով որ տատ 'ի Պանարմա խաղաղութիւնը վերահաստատելու յաջողած եմ շնորհիւն Աստուծոյ։

Խնդրելով որ սոյն դրութիւնս անկողմնակալ ոգւով բարեհաճիք հրատարակել առաջին պատեհաւ, կը մնամ։

Ձեզ կանխաւ իմ անկեղծ շնորհակալիս և Մնամ պաշտօնեայ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ

ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԵՊՍ. ՍԱՓԻՐԻՋԵԱՆ
Առաջնորդ Պալքէսիրու
և վիճակացն

ԽԻԶԱՆԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս 20 Նոյ. 1880

. . . Խմբագրապետ.

Խիզանի Ուսումնասիրաց ընկերութեան Երեսփոխանական ժողովոյ 7րդ նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիւրակէ 23 Նոյ. ի կեդր. վարժարան Ղալաթիոյ։

Ատեանը պիտի բացուի ի ժամ 7 և փակուի 10ին։

Ի դիմաց Երեսփ. ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Յ. Պէնկլեան Ռ. Յ. Գերպէրեան

ՀԱՆԳԱՆԱԳՈՒԹԻՒՆ

Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԵԼՈՅ

ՅԱԿՆ

(Շարունակութիւն)

Մեծապատիւ Տեարք	Ոսկեդրամ
Մ. Յովհ. և Սարգիս Տանձիկեան	682 1/2
Ղուկաս Տիրատուրեան	2 1/2
Յոհան Տասմխեան	40
Մ. Մարդրիտ Տիկին Մօսիկեան	40
Քրիստոնեայ ոմն	5
Ալիքսան Հապարեան	5
Մ. Մարտիրոս Դչխոյեան	20
Յարութիւն Սիւրմէեան	5
Մելքոն Գալէնտարեան	20
Տալիթայ Տիկին Մաղմանեան	20
Մ. Նարդուհի Տիկ. Ճանիկեան	20
Գրիգոր Հէքիմեան	30
Մելքոն Խասկալեան	5
Սարգիս Մինէթեան	5
Գէորգ Ճանազեան	20
Յարութիւն Էմիրզեան	20
Բարեպաշտ ոմն	20
Բարեպաշտուհի ոմն	10
Պաղտասար Ճանազեան	5
Ռափայէլ Լաթիֆեան	40
Մ. Խաչատուր Քիւրքճեան	20
Պետրոս Գուլումճեան	20
Եփրեմ Թէրզիեան	10
Յակոբ Խաչիկեան	5
Քրիստոնեայ ոմն	5
Մարտիրոս Պարսամեան	20
Ճանիկ Աշտեան	10
Սարգիս Զիլինկիրեան	5
Թարգմանի հասոյթ Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ	73 1/4

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ

Մեծ պարգևները շահող թիւ.

Թիւ	Ֆրանք	Թիւ	Ֆրանք	Թիւ	Ֆրանք	Թիւ	Ֆրանք
408505	600,000	644921	3000	422073	1000	1349543	1000
1226466	60,000	701279	»	439906	»	1407617	»
1591839	20,000	834985	»	535296	»	1407620	»
1686115	»	928158	»	577244	»	1433565	»
394447	6000	1039898	»	607244	»	1437698	»
552308	»	1058248	»	685767	»	1509651	»
884684	»	1591840	»	845001	»	1566929	»
1145615	»	1721014	»	884682	»	1566930	»
1583520	»	1842249	»	884685	»	1721013	»
1809705	»	17832	1000	928157	»	1745083	»
17831	3000	182046	»	1024136	»	1813652	»
103907	»	394446	»	1186582	»	———	
228135	»	402427	»	1346411	»	———	

400 ական ֆրանք շահող թիւ.

7396	60	2	8	995391	1208801	8	40
7	226076	3	9	2	2	9	1720806
8	7	4	70	3	3	10	7
9	8	5	701276	4	4	1509652	8
400	9	529851	7	5	5	3	9
17833	80	2	8	1010986	1214516	4	10
4	228131	3	80	7	7	5	1721011
5	2	4	730901	8	8	1533786	2
103906	3	5	2	9	9	7	5
8	4	535297	3	90	20	8	1739161
9	229726	8	4	1024137	1226467	9	2
10	7	9	5	8	8	90	3
131051	8	300	752376	9	9	1560856	4
2	9	552306	7	40	70	7	5
3	30	7	8	1039896	1346412	8	1741511
4	233811	9	9	7	3	9	2
5	2	10	80	9	4	60	3
131241	3	567586	833466	900	5	1566926	4
2	4	7	7	1058246	1349541	7	5
3	5	8	8	7	2	8	1745081
4	394448	9	9	9	4	1568351	2
5	9	90	70	50	5	2	4
143286	50	577241	834981	1068666	1368076	3	5
7	402426	2	2	7	7	4	1779431
8	8	3	3	8	8	5	2
9	9	5	4	9	9	1583516	3
90	30	590181	845002	70	80	7	4
149201	408501	2	3	1119376	1407616	8	5
2	2	3	4	7	8	9	1809701
3	3	4	5	8	9	1591836	2
4	4	5	853001	9	1412511	7	3
5	422071	607241	2	80	2	8	4
157746	2	2	3	1133826	3	1614436	1813651
7	4	3	4	7	4	7	3
8	5	5	5	8	5	8	4
9	435896	614001	884681	9	1433561	9	5
50	7	2	3	30	2	40	1842246
177046	8	3	908151	1145611	3	1616091	7
7	9	4	2	2	4	2	8
8	900	5	3	3	1437696	3	50
9	439907	633626	4	4	7	4	1861346
50	8	7	5	1153976	9	5	7
182047	9	8	928156	7	700	1686111	8
8	10	9	9	8	1449196	2	9
9	495446	30	60	9	7	3	50
50	7	644922	939766	80	8	4	1957301
185156	8	3	7	1186581	9	1698536	2
7	9	4	8	3	200	7	3
8	50	5	9	4	1475506	8	4
9	515061	685766	70	5	7	9	5

Les annonces pour la France, l'Angleterre, l'Allemagne, l'Autriche-Hongrie, la Belgique, la Suisse et l'Amérique sont exclusivement reçues par la *Compagnie Générale de Publicité Étrangère* G. L. DAUBE et Cie, à Paris, Londres, Berlin, Vienne, Francfort, Zurich, etc.

Մ. Աւետիս և եղբարք Գալէնեան 80
Յարգիս Փարվազեան 5
Աստուածատուր Գալայճի 5
(Շարունակելի)

ԼՍԱՐԱՆ

ԿՐԹԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ի Սմբատիկ

Շաբաթ երեկոյ 22 նոյ, ի ժամ 2 1/2.

—o—

Պիտի բանախօսէ Արժ. Տօքթ. Ռիւթն է «Գաղթականութիւն Ամերիկեցւոց 'ի Լիպերիա»։

Դաշնակահարութիւն։

Կը հրաւիրուի արդոյ Հայ հասարակութիւնը ներկայ գտնուիլ սոյն երեկոյթին թէ ունկնդիր ըլլալու համար օգտակար բանախօսութեան և թէ քաջալերելու Ընկերութիւնս իւր բարենպատակ ձեռնարկութեան մէջ։ Մուտք 2 ղրշ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

—o—

Նորայրի Գաղղիերէն–Հայերէն ընդարձակ բառարանին քսանհինգերորդ թերթն հրատարակեցաւ։

Թերթերը կանոնաւոր կերպիւ կը հրատարակին ամեն շաբաթ օր։ Վաճառման դլխաւոր տեղին է Ֆըրէնկեան դրավաճառանոցը, Ուզուն չարշը։ Ի դիւրութիւն հասարակութեան թերթերը կը վաճառին նաև Գալաֆեան և Ղուկասեան դրավաճառաց քով, ինչպէս նաև Արշակ էֆէնտիի թղթավաճառանոցը 'ի Ղալաթիա և Վայսի դրավաճառանոցը 'ի Մեծ փողոցն Բերայի։

Գին իւրաքանչիւր թերթին 60 փարա արծաթ։

«ՄԻԻՖԹԱՀ ԻՒ ԹԱՊԱԽԻՆ»

—

ՀԵՂԻՆԱԿ Ա. Մ.

—

Հայատառ և թրքալեզու 340 էջէ բաղկացեալ այս գիրքն ամեն տեսակ կերակուրներ և անուշեղէններ պատրաստելու եղանակները կ'ուսուցանէ պարզ լեզուով, և յոյժ օգտակար կրնայ լինիլ խոհարարաց, և ընտանեաց մէջ ալ գործածուիլ։

Կամբէջին դլուխը Ջրավաճառ Պօղոս աղայի խանութը կը վաճառուի։ Գին 5 ղրշ։

«ՎԱ. ՑԵԼՔ»

ՀԱՆԴԻՍ ԱՄՍԵԱՑ

Տ-օրէն–Խմբագիր, Պ. Մ. Գալէնտերեան

(Դերձակ, և պատատու ձևի ամեն տեսակ զգեստուց.)

Կանանց զգեստեղինաց արհեստին սահմանեալ պատկերազարդ հրատարակութիւն մ'է, յորմէ օգուտ կրնան քաղել ազգիս բոլոր դերձակուհիք, և մինչև իսկ ընտանիքները։ Մաքուր տպագրութիւն, գեղեցիկ պատկերներ, պատշաճ մեծութեամբ. նաև տեսական ձեւագիտութեան դասեր, և ձեւերու ուսուցման համար չափական գրութեան կիրառութիւն։

Տարեկան բաժանորդագրութիւն 3 արծաթ մէճիտ։ Ազգային գլխաւոր գրատանց մէջ կարելի է ստորագրուիլ։

ԻԼԱՆ

Շիրքէթի խայրիյէ հիսսէլերի ֆիրաղ վէ ինթիզալ մուամէլաթը-նըն պունտան պէօյլէ թիճարէթ դանունենամէ,յի հիւմայիւնընդն եիկիրմի եէտինճի մատատէսի մուճիպինճէ Շիրքէթը մէղբիւրէ մէրքէզինտէ իճրասը միւդիէզայի իրատէի սէնիյէ,յի հաղրէթի փատիշահիտէն օրտուղու ճիհէթլէ իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար դԷԼԸՆԱԼ։

15 Թէշրրինի սանի 96

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Գօնվթի եղբարք և Շահինի ընկերք պատիւ ունին ծանուցանել Յարգոյ Հասարակութեան որ իրենց պատրաստած ընտիր ծխախոտներովը յաճախորդներն առաւել եւս գոհացնելու նպատակաւ 'ի վաղուց անտի ծխախոտի արուեստի մէջ հանրածանօթ Տէմիրդափուլեան եղբարց հետ ընկերացած են, որով յաճախորդք ոչ թէ միայն Եէնիճէի առաջին կարգի ծխախոտաց և սիկարներու ընտրութեամբը, այլ իրենց յանձնարարութեանց փութաջանի կատարմամբը շատ գոհ պիտի ըլլան։

Տաճկաստանի և Եւրոպիոյ բոլոր կողմերէն ուղղեալ ամեն տեսակ և ուղղուած քանակութեամբ թէ՛ տերեւ և թէ՛ չարդած վաճառացյանձնարարութիւնք կ'ընդունուին և անմիջապէս կը ղրկուին։

Ծանօթութիւն. Փաքէթներն իրենց նախկին անունը պիտի կրեն, բայց հինէն տարբերելու համար վրան տպագրեալ «Տէմիրդափուլեան Եղբարք» պիտի նշանակուի։

Եւրոպիոյ կողմերէն յանձնարարողք կառավարութեան շնորհիւ Պոնդերլի տուրքէ ազատ են որոյ համար 100ին 20 զեղչ կըլլայ։

Վաճառատուներն են.

Ղալաթիա Սանտըքճըլար Թիւ 130
Զընտան–Գափու Զէօմլէքճի- „ 29
լէր.
Էմին էօնիւ „ 56
և բոլոր օտար վաճառատեղիք։

Ընկերութեանս ուղղեալ նամակաց հասցէն պէտք է լինի (Տէմիրդափուլեան Եղբարք, Ղալաթիա Սանտըքճըլար Թիւ 130)։

Յ. Գ. Ուշադիր որ սոյն ընկերութիւնը հաստատած եմք այսու ամենայնիւ մեք մեր նախկին ծխախոտի գործարանը կը շարունակեմք առանձնաբար, որոյ ելից գլխաւոր վաճառատեղին է Զընտան–Գափու Զէօմլէքճիլեր Թ. 29։

Տէմիրդափուլեան Եղբարք

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք

—

Պ. Վ. Ծաննիի 1867ին հիմնած, և անցեալ Մայիս 5ին հրկիզեալ հրաշակաւոր Արեւանշան դեղարանն դեղեցկապէս նորոգուելով վերստին բացուեցաւ։

Դեղարանս, վիրաբուժական գործիք, անուշահոտութիւնք և սնունդական նիւթք նորոգ հասեալ յԵւրոպիոյ, արագութիւն ծառայութեանց, և ուշադրութիւն ի պատրաստութեան դեղագրոց։

Մեծաքանակ վաճառմանց համար, Պ. Վ. Ծաննի՝ Պահճէ գափու ճէլալ պէյ խանն ունեցած դեղարէից մվերանոցը պահած է, ուր դաւառաց համար յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին։

Բերայի մեծ փողոցին մէջ 1852էն ի վեր հիմնեալ դեղարանը՝ Պ. Վ. Ծաննիի որդւոյն՝ վկայեալ քիմիագետ Ժ. Ծաննիի՝ անօրէնութեան ներքեւ է։

Ցուն յԱգրիանուպոլիս, դրծարան ի Բէռա։ Գինք խիստ չափաւոր։

ԽՄԲԱԳԻՐ–ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻԼԹԻՃԵԱՆ

ՆՈՐ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄՈՎ

ԸՆԴ Երաշխաւորութեամբ կառավարութեան

—

Պիտի քաշուի դեկտ. 15ին (Ն. Տ.)

—o—

Այս նոր վիճակահանութիւնը 46,640 պարգև կը պարունակէ, որք չորս բաժանմամբ պիտի քաշուին։ Տոմսակաց արժեգինն 'ի պաշտօնէ որոշուած է և առաջին երկու բաժանմանց համար կը հանի

Ֆրանք 22,50՝ ամբողջ տոմսակի համար.

Ֆրանք 11,25՝ կէս տոմսակի համար։

Այս նոր վիճակահանութեան մէջ ամենէն յաջող բաղդով շահուելիք ամենամեծ վիճակն է

500.000 ՖՐԱՆՔ

Սոյն վիճակահանութիւնը կը պարունակէ նաև մանաւորապէս հետեւեալ պարգևները.

Տոմսակ	Ֆրանքէն	Ֆրանք
1	312,500 —	312,500
1	187,500 —	187,500
1	125 000 —	125,000
1	75,000 —	75,000
1	62,500 —	62,500
2	50,000 —	100,000
2	37,500 —	75,000
5	31,250 —	156,250
2	25,000 —	50,000
12	18,750 —	225,000
1	15,000 —	15,000
24	12,500 —	300,000
4	10,000 —	40,000
3	7,500 —	22,500
52	6,250 —	325,000
6	5,000 —	30,000
108	3,750 —	405,000
214	2,500 —	535,000

և այլն, և այլն։

Տոմսակաց արժէքը պէտք է յաղարկել ամեն երկրի Պանքնոթներով, բօսթայի Մանդայով, որ և է երկրի թէնպռ բոսթով, և կամ Գերմանիոյ, Անգղիոյ կամ Գաղղիոյ Պանքաներու վրայ փոխանակագրով։ Դրամն ընդունելնուս պէս յատուկ համակաւ մը կը ղրկեմք յանձնարարեալ տոմսակներն, որք աւերութեան ղինանշանովը վաւերացեալ են. ասոնց հետ նաև վիճակահանութեան յայտագիրն ալ գաղղիական լեզուաւ, և ամեն վիճակարկութենէ յետոյ պարգևներուն ճշգրիտ թուոց պաշտօնական ցուցակը։ Շահուած պարգևներուն դիմն անմիջապէս կը վճարուի մեր միջոցաւ, կառավարութեան հսկողութեան ներքև, հնչուն դրամով շահողին բնակարանը։

Bureau principal de Loterie
ISENTHAL & Ci
Hambourg (Allemagne)

Մեր թղթակցութիւնն Եւրոպական ամեն լեզուօք կը կատարի։ Նամակ մը Արևելից քաղաքներէն մինչև Համպուրկ 180 ժամէն կը հասնի և փոխադարձաբար։

Steiner Bureau d'annonces Hambourg.

ՀԱՄԱՅԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

ԷՈՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԲԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	14, 6
Այս առաւօտ բացուեցաւ	13,50
Կէս օրին	13,31

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

22 Նոյեմբեր

Օսմէ,թէ ժէնէրալ	Անգղ. լիր.	4,20
» Փոխանակութեան	»	3, 5
Կ. Պոլսոյ Պանքային	»	8, 5
Բրէսի ժէնէրալ	»	3,20
Փոխ. 1865 (Մարթան) 6 0/0	Ֆր.	67,
» 1865 (») 6 0/0	»	69,
» 1869 (Բինար) 6 0/0	»	68,
» 1872 (Պոն տիւ Թրէզոր)	»	21,20
» 1873	»	63,
Բուժէլիի երկաթուղի	»	40,25
Լաւրիուս	»	98,
Թրամուայ	Օսմ. լիր	400
Թղթադրամ	»	1230

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

22 Նոյեմբեր

Անգղ. լիրա	ղրշ.	110 2
Նարոլէոն ոսկի	»	87 30
Խրէէռիալ Ռուս	»	80
Ռուսական թղթադրամ 8 բալ.		92 քաբիք
Գերմանիոյ	ղրշ.	51 25
Մէճիտիէի տարբերութիւն	»	7 20
Հինդնոց	»	212 25
Վեցնոց	»	129 10
Մէթալիք	»	213 1
Պղինձ	»	535
Ե դրաանոց	»	250

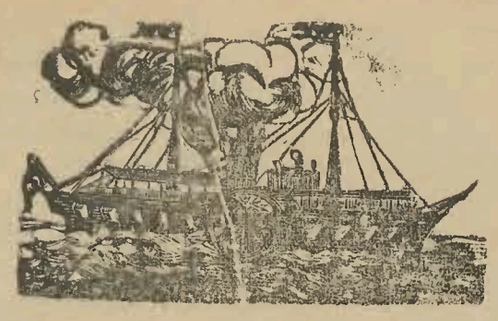

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻԷԻ

ՇԱՐԺԵՆԱԻՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵԼԻԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1880 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 15 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 30

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ ԲԱՆՈՂ ՇՈՒԵՆԱԻՆԵՐԸ

| Ժամ | Բոսֆորէն Էքնոզ ըմբենու

2 15	Արնավ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ. Գալաթա։	
2 15	Պէյքօզ, Բաշտպ. Գանլճ. Ա. Հիսար. Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ։	
2 15	Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Սմիրնէն. Պոյաճ. Բ. Հիսար. Պէպէք. Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ։	
2 30	Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ։	
2 45	Եէնիմահ. Մէզարպ. Պէյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Միրիկէն, Բ. Հիսար, Պէպէք. Արնավուտ, Գուրուչ, Օրթաք, Պէշիքթաշ։	
3	Բ. Ա. Գավաքէն. Մէզարպ. Պէյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ. Բաշտպ. Գանլճ. Ա. Հիսար. Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլերպէյ. Գուզ. Գալաթաշ.։	
4	Եէնիմահ. Մէզար. Պէյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սմիրն. Էմիրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ։	
5 30	Պէյքօզ, Բաշ. Գանլճա, Ա. Հիսար, Գանտ, Վանիք. Զէնկէլ, Պէյլեր. Գուզկ. Պէշիք։	
5 30	Եէնիմահալէ Մէզար. Պէյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Սմիրնեա. Էմիրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար. Պէպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք։	
6 30	Եէնիմահ. Պէյիւքտ, Թար. Պէյքօզ. Եէնիք. Էմիրկ. Գանլճա Բ. և Ա. Հիսար, Գանտ. Արնվ. Զէնկէլ. Պէյլ. Օրթ. Գուզ. Պէշք. Իսկ։	
7 45	Ա. և Բ Գավաղ, Եէնիմ. Մէզր. Պէյիւքտ. Թար. Եէնիք. Սմիրն, Էմիրկ. Բ. Հիսար, Արնավ. Օրթ. Պէշիկթաշ։	
8 45	Պէյիւք. Թարապ. Պէյքօզ, Բ. Պահճէ, Բ. Բ. մահ. Գանլճ. Ա. Հիսար, Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլ. Գուզ. Իսկ։	
9 30	Եէնիմահ, Մէզարպ. Պէյիւքտ. Թարապ, Եէնիք, Պոյաճ. Բ. Հիսար, Պէպէք. Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ։	
10 15	Մէզար, Պէյիւք. Թարապ, Եէնիք, Էմիրկ, Բ, Հիսար, Արնավ, Գուրուչ, Օրթաք, Պէշիք։	
	Կամուրջէն Էքնոզ ըմբենուերը	
3 30	Գաղաթաշ, Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Զէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. Բ. Հիսար, Գանլճ. Էմիրկ. Եէնիք. Պէյքօզ, Թարապ Պէյիւքտէրէ, Եէնիմահալէ։	
3 45	Պէշիքթաշ, Օրթաք, Արնավ. Պէպէք. Բ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիքէյ, Թարապ, Պէյիւք, Մէզարպ, Եէնիմ.	
4	Իսկ. Գուզկ. Պէյլեր Զէնկէլ. Վանիք, Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլճ, Բաշտպ, Պէյքօզ։	
4 45	Գաղաթ, Պէշիկ. Օրթաք. Գուր. Արնավ. Պէպէք, Բ. Հիսար, Պոյաճ. Եէնիք. Թար. Պէյիւքտ. Մէզար. Եէնիմահ. Բ. և Ա. Գավաղ։	
5 45	Պէշիք, Օրթաք, Գուրուչ, Արնավ. Պէպէք, Բ, Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք, Թարապ, Պէյիւքտ. Մէզարպ. Եէնիմահալ։	
6 45	Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Զէնկէլ. Արնավ. Գանտ. Բ. Հիս. Գանլճա, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյիւքտ։	
8	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնվ. Պէպէք. Բ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ Պէյիւքտէրէ, Եէնիմահալէ։	
9 30	Պէշիկ. Օրթք. Գուր. Արնավ. Պէպէք, Բ. Հիսար, Պոյանքք. Եէնիք. Պէյքօզ, Թարապ. Պէյիւք, Մէզարպ. Եէնիմահ. Բ և Ա Գավաղ։	
10	Գաղաթաշ, Գուզկ. Պէյլ. Զէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար. Գանլ. Բ. Պահ. Պէյքօզ, Թարապ. Պէյիւքտ։	
10 15	Պէշիկ, Օրթաք. Գուրչէր. Արնավ. Պէպէք, Բ. Հիսար, Էմիրկ. Սմիրն. Եէնիք. Թարապ. Պէյիւքտ. Մէզարպ. Եէնիմահալէ։	
11	Պէշիկթ. Օրթաք. Գուրչէր. Արնվ. Պէպէք, Բ. Հիսար, Պոյաճ. Եէնիք. Թարապ. Պէյիւքտ. Եէնիմահալէ։	
11	Գուզկ. Պէյլ. Զէնկէլ Վանիք. Գանտլ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշտպ. Պէյքօզ։	
11 30	Պէշիկթաշ, Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Զէնկէլ. Վանիք. Արանվ։	
12	Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրուչէշմէ, Արնավուտքէօյ։	

ԻՍԿԻՍԻՏԱՐ ԲԱՆՈՂ ՇՈՒԵՆԱԻՆԵՐԸ

Իսկիսդարէն Ժամ	Կամուրջէն Ժամ		Կամուրջէն Ժամ	Իսկիսդարէ Ժամ
2				8
2 30			2 15	8 30
3	8 15		2 45	9
3 30	8 40	Պէշիքթաշ	3 15	9 35
4	9 20		3 45	10
4 30	9 45		4 15	10 20
5 0	10 5		4 45	10 45
5 35	10 30		5 15	11 5
6 15	10 40	Գուզկ.	6 Պէշիք.	11 25
7	11 10		7	11 45
	11 35			12 5
	12 5			

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Իսկիսդարէն Ժամ	Կամուրջէն Ժամ		Կամուրջէն Ժամ	Իսկիսդարէ Ժամ
2 30	7			8
3	8 15		2 30	8 45
3 30	8 40	Պէշիքթաշ	3	9 20
4	9 20		3 30	10
4 45	9 50		4	10 30
5 30	10 30		4 45	11 5
6 15	11		5 30	11 40
	11 30		6 15 Պէշիք.	12 5
	12 5		7	

Ուրբաթ օրերը ժամը 4ին շոգենաւ մը կամուրջէն պիտի ելնէ և Իսկիսդար, Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշտպահճէ հանդիպելով Պէյքօզ պիտի երթայ։

Նոյնպէս ամեն ուրբաթ ժամը 5 1/2ին Եէնիմահալէէն շոգենաւ մը պիտի ելնէ և Մէզար, Պէյիւքտէրէ, Թարապիա, Եէնիքէյ, Միրկէօն, Բ. Հիսար, Պէպէք, Օրթաք. Արնվ. Պէշիկ. հանդիպելով կամուրջ պիտի ելնէ։

«Կատարելութիւն»։

ՄԱՏԱՄ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ

Աշխարհածանօթ Մաղ Նորոգողը

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Երբէք չվրիպիր նորոգելու Ալլէոր Մաղը իր երիտասարդական գոյնին, ընծայելով անոր նոր կեանք, աճում, և փայլուն դեղեցկութիւն։ Իր արդիւնքը ստոյգ և կատարեալ է, շուտով վանելով ալևորութիւնը։ Ներկ մը չէ։

Մ'իշտ կը հաստատէ ինքնին իբր մաղին բնական զօրացուցիչը։

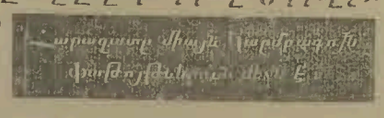

Գլխաւոր Մթերանոցը (Մաղազան) է,—

114 AND 116 SOUTHAMPTON ROW, Լոնտոն, Անգղիայ։

Կը ծախուի ամեն կեղծամավաճառներէն, Ընու շահոտ Իւղավաճառներէն, և Անգղիացի Դեղավաճառներէն։

Կ. Պոլիս Ս. Բանդիւք եղբարց քով, Ֆարմասի Պրիմանիք Բերա Մեծ փողոց և Էտմընտ Բարիւէնայի քով, Անգղիական մթերանոց, Եիւքսէք Գալաթբբիմ Ղալաթիա